

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 142/2018-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. júla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Teodora Tekela 23, Trnava, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos 121/2017 z 22. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 142/2018-12 z 25. apríla 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov na ďalšie

konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tos 121/2017 z 22. júna 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 30 T 171/2007 z 11. decembra 2008 odsúdený pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. d) Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a na základe aplikácie ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona mu bol uložený trest odňatia slobody na doživotie. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 To 3/2009 z 13. apríla 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) bol označený rozsudok na základe novely Trestného zákona zmenený tak, že sťažovateľovi bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1 Tdo 46/2010 z 2. marca 2011 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) v zmysle § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol, pretože nezistil dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažnosť sťažovateľa namietajúca porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu bola uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 255/2011 zo 7. júna 2011 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. V trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 30 T 171/2007 sťažovateľ podal 17. októbra 2016 návrh na obnovu konania, v ktorom poukázal na skutočnosť súdu skôr neznámu, a to uznesenie okresného súdu sp. zn. 4 Nt 96/2014 zo 14. októbra 2015, ktorým mu súd podľa § 470 ods. 1 Trestného poriadku s použitím § 92 ods. 1 písm. b) Trestného zákona zahladil odsúdenie na základe rozsudku okresného súdu sp. zn. 4 T 577/1987 z 24. septembra 1987 pre trestný čin podľa § 9 ods. 2 k § 234 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon

v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 140/1961 Zb.“). Okresný súd uznesením sp. zn. 34 Nt 256/2016 z 28. marca 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) zamietol návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania a uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tos 121/2017 z 22. júna 2017 bola zamietnutá aj sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu.

3. Sťažovateľ tvrdí, že napadnutým rozhodnutím boli porušené jeho v záhlaví označené práva, a v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentoval:

«... za materiálny prístup k právu a výraz materiálneho poňatia právneho štátu v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, je nevyhnutné považovať uznesenie Okresného súdu Trnava č.k. 4Nt/96/2014-60 zo dňa 14.10.2015, ktorým došlo k zahladeniu odsúdenia sťažovateľa realizovaného rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 4T/577/1987 zo dňa 24.9.1987 za tak významnú novú skutočnosť, ktorej dôsledkom by malo byť povolenie obnovy konania vo veci Okresného súdu Trnava č.k. 30T/171/2007 vo výroku o vine a treste, pretože táto skutočnosť ma zásadný dopad na výmeru trestu sťažovateľa.

Takto je potrebné toto zahalenie vnímať aj napriek tomu, že bolo vykonané po vyhlásení rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 3To/3/2009 zo dňa 13.4.2010, ktorým sa konanie proti odsúdenému vo veci Okresného súdu Trnava č.k. 30T/171/2007 skončilo.

Je totiž nesporné, že k zahladeniu odsúdenia mohlo dôjsť už predtým aj z formálneho hľadiska, nielen z hľadiska materiálneho poňatia práva a náhľad na vec, že formálne hľadisko je rozhodujúce, je zásadne v rozpore z princípom materiálneho poňatia právneho štátu.

Dostaneme sa tak do polohy, že obvinení budú nútení umelo predlžovať konanie rôznymi obštrukciami, aby tak stihli zahladzovanie odsúdení, pretože ak to nestihnú, len kvôli tomu dostanú omnoho vyššie tresty.

Takýto výklad zásad materiálneho právneho štátu nemožno pripustiť, nemožno pripustiť prísne trestanie páchatela trestného činu len preto, že nepožiadaval o zahalenie odsúdenia včas alebo ak aj požiadaval, že súd nestihol o ňom včas rozhodnúť.

Rozhodujúcou okolnosťou pre sprísňovanie trestu v súvislosti so zásadou „trikrát a dosť“ je predovšetkým osoba páchatela, pričom je nesporné, že aj plynutie času a ďalšie správanie sa takejto osoby má vplyv na jej resocializáciu, preto sa sťažovateľ domnieva, že

už samotné uplynutie doby potrebnej na zahľadenie odsúdenia, ktoré inak vedie k uplatneniu zásady „trikrát a dost“, je natoľko významnou okolnosťou z pohľadu materiálneho poňatia práva, že je potrebné ju zohľadniť a trest takto nesprísňovať.

Inak dochádza k ukladaniu krutého trestu, ktorý takto vníma aj sťažovateľ.

So spätnými účinkami je zahľadenie odsúdenia potrebné vnímať z pohľadu materiálneho poňatia právneho štátu aj z dôvodu, že takto spätne sa posudzuje aj spáchanie trestných činov odôvodňujúcich uplatnenie zásady „trikrát a dost“.

Trest odňatia slobody uložený rozsudkom Okresného súdu v Trnave č.k. 4T 577/1987 zo dňa 24.9.1987 vykonal sťažovateľ dňa 1.1.1990, v čase, keď ustanovenie § 43 zák. č. 140/1961 Zb. nebolo súčasťou zákona (bolo zavedené až s účinnosťou od 1.9.2003 zákonom č. 171/2003 Z.z.), teda išlo o nepriamu retroaktivitu, čoho sa v podstate, zjednodušene povedané, domáha aj sťažovateľ.»

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o porušení jeho v záhlaví rozhodnutia označených práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu, aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby mu priznal úhradu trov konania v sume 355,64 €.

II.

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: krajský súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. Spr 311/18 z 28. mája 2018 a k vhodnosti ústneho pojednávania aj právny zástupca sťažovateľa listom z 23. mája 2018.

5.1 Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k veci najmä uviedol:

«... účelom inštitútu obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstrániť nedostatky v skutkových zisteniach právoplatných súdnych a iných rozhodnutí za podmienky, že príčiny týchto nedostatkov vyšli najavo až po právoplatnosti pôvodného rozhodnutia. Za nový dôkaz možno považovať dôkaz, ktorý nebol vykonaný v pôvodnom konaní.

Skutočnosť súdu skôr neznáma, ktorá odôvodňuje iné rozhodnutie vo veci, pričom touto skutočnosťou je podľa názoru odsúdeného, ako aj jeho obhajcu uznesenie Okresného

súdu Trnava č. k. 4Nt/96/2014-60 zo dňa 14.10.2015, ktorým bolo odsúdenému zahladené odsúdenie vykonané rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 4T/577/1987 zo dňa 24.09.1987, pričom toto zahladenie odsúdenia má odôvodniť, že odsúdenému bol ukladaný trest odňatia slobody nezákonne, keďže v čase rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/3/2009 zo dňa 13.04.2010 už boli splnené formálne podmienky pre toto zahladenie a z týchto dôvodov súd pri ukladaní trestu nemal použiť zásadu „tri krát a dost“ podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, sa nemožno stotožniť.

Podľa § 92 Trestného zákona súd môže zahladiť odsúdenie na žiadosť odsúdeného, alebo osôb oprávňujúcich podať takýto návrh v mene odsúdeného. Z uvedeného vyplýva, že súd môže tak učiniť len a len na základe žiadosti odsúdeného, alebo osôb oprávňujúcich podať takýto návrh. Okresný súd... v konaní pod sp. zn. 30T/171/2007 a následne i Krajský súd v Trnave v konaní pod sp. zn. 3To/3/2009 pri ukladaní trestu nemohol predpokladať a teda ani prihliadať, že právoplatne uložený trest bude niekedy v budúcnosti podliehať zahladeniu.

Krajský súd v Trnave vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol tak, že rozsudok Okresného súdu Trnava, sp. zn. 30T/171/2007 zo dňa 11.12.2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/3/2009 zo dňa 13.04.2010 bol v čase jeho vyhlásenia zákonný a dôvodný skutkovými aj právnymi okolnosťami a na neskoršie rozhodnutie Okresného súdu Trnava, sp. zn. 4Nt/96/2014 zo dňa 14.10.2015 o zahladení odsúdenia nie je možné prihliadať ako na novú skutočnosť v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku, a preto návrh odsúdeného na povolenie obnovy konania v predmetnej trestnej veci zamietol. V danej trestnej veci je potrebné poukázať aj na rozhodnutie NS SR, ktorý odmietol dovolanie odsúdeného uznesením pod sp. zn. 1 Tdo/46/2010 podľa § 382 písm. c) Tr. por. osvojujú si právne závery okresného ako i krajského súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené považujem sťažnosť [REDACTED] prijatú Ústavným súdom Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos/121/2017 zo dňa 22.06.2017 za nedôvodnú.»

Predseda krajského súdu zároveň oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom a nemá ďalšie návrhy na dokazovanie.

5.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení k vhodnosti ústneho pojednávania uviedol, že súhlasí s jeho upustením.

6. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

7. Vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. Preto v súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu a v zmysle čl. II bodu 3 a 5 rozvrhu práce prejednaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu), Peter Molnár a Ľuboš Szigeti.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti došiel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia označených práv.

III.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

11. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

13. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného

súdu, boli relevantné aj v danej veci. Z uvedených hľadísk preto ústavný súd posudzoval aj sťažovateľom napadnuté rozhodnutie.

14. Sťažovateľ vidí porušenie označených práv krajským súdom *v jeho právnom názore, podľa ktorého na neskoršie rozhodnutie okresného súdu o zahľadení odsúdenia nie je možné prihliadať ako na novú skutočnosť v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Uvedený právny záver krajského súdu, ktorý bol dôvodom na zamietnutie návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania, sťažovateľ považuje za prejav formálneho prístupu k právu. Podľa sťažovateľa krajský súd mal pri ukladaní trestu zohľadniť už samotné splnenie formálnych podmienok pre zahľadenie odsúdenia, teda uplynutie potrebnej doby, a trest nesprísňovať aplikovaním zásady „tri krát a dost“, inak dochádza k ukladaniu krutého trestu.*

15. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí svoj právny záver o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa ako nedôvodnej odôvodnil takto:

«Z obsahu spisového materiálu sťažnostný súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 30T/171/2007 zo dňa 11.12.2008 bol [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], odsúdený pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Tr. zák. za použitia § 47 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody na doživotie so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Na odvolanie odsúdeného bol rozsudkom Krajského súdu Trnava, sp. zn. 3To/3/2009 zo dňa 13.4.2010 vyššie citovaný rozsudok zmenený vo výroku o treste a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov. Krajský súd v Trnave sa v odôvodnení svojho rozsudku k výroku o treste veľmi podrobne vyjadril, a to najmä k použitiu § 47 ods. 2 Tr. zákona keď uviedol, že podľa § 437 ods. 5 Trestného zákona účinného od 01.01.2006 ustanovenie § 47 ods. 2 sa vzťahuje aj na osobu, ktorá bola potrestaná za niektorý z trestných činov uvedených v § 43 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, ak osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 47 ods. 2 po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Toto ustanovenie Trestného zákona účinného od 01.01.2006 vyriešilo vzťah ustanovenia § 43 ods. 1 predchádzajúceho Trestného zákona a § 47 ods. 2 Trestného zákona účinného od 01.01.2006 vzhľadom na to, že do Trestného zákona účinného od 01.01.2006 bola prebratá tzv. zásada „trikrát a dost“. Trestné činy uvedené v § 43 ods. 1 predchádzajúceho

trestného zákona a v § 47 ods. 2 Trestného zákona účinného od 01.01.2006 nie sú totiž úplne totožné či už z hľadiska obsahu, názvu, ako aj paragrafového označenia. Toto ustanovenie však umožňuje použiť § 47 ods. 2 tohto zákona aj v prípade predchádzajúceho potrestania za trestný čin uvedený § 43 ods. 1 predchádzajúceho zákona, za podmienky, že trestný čin, za ktorý je páchatel' odsudzovaný podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona účinného od 01.01.2006, je spáchaný po nadobudnutí účinnosti Trestného zákona účinného od 01.01.2006. Použitie ustanovenia § 43 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. vo vzťahu k trestným činom spáchaným pred 01.09.2003 vyriešilo ustanovenie § 229a ods. 4 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Vzhľadom na to, že v priebehu konania na krajskom súde sa zmenilo ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona účinného od 01.01.2006 novelou č. 576/2009 Z.z. podľa ktorého trest odňatia slobody na doživotie je možné uložiť len v prípade, ak sú splnené podmienky ustanovenia § 47 ods. 1 Trestného zákona to znamená, že musí ísť o trestný čin, za ktorý to tento zákon v osobitnej časti dovoľuje, a len za podmienok, že: a) uloženie takéhoto trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti; b) nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do 25 (dvadsaťpäť) rokov, čo nie je v danom prípade splnené. Podľa novely Trestného zákona č. 576/2009 Z.z. účinnej od 01.01.2010 možno v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 uložiť pri použití zásady „trikrát a dost'“, trest odňatia slobody na doživotie ak sú splnené podmienky uvedené v odseku 1/; inak je potrebné uložiť trest odňatia slobody na 25 (dvadsaťpäť) rokov, ak tomu nebránia okolnosti hodné osobitného zreteľa. Súd však nemôže takémuto páchatel'ovi uložiť trest odňatia slobody pod 20 (dvadsať) rokov. Vzhľadom na túto zmenu Trestného zákona súd pri ukladaní trestu obžalovanému v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona vychádzal z podmienky, že možno uložiť obžalovanému aj trest odňatia slobody na 20 (dvadsať) rokov a preto rozhodol v zmysle výrokovej časti. Odsúdený podal následne proti tomu rozsudku Krajského súdu v Trnave dovolanie s poukazom na nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku s použitím § 47 ods. 2 Tr. zákona, na základe ktorého Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením pod sp. zn. 1 Tdo/46/2010 podľa § 382 písm c) Tr. por. dovolanie odsúdeného zamietol osvojujúc si právne závery okresného ako i krajského súdu.

Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo

v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku súd návrh na povolenie obnovy konania zamietne, ak nezistí podmienky obnovy konania podľa § 394.

V prvom rade krajský súd ako súd nadriadený konštatuje, že okresný súd po obdržaní návrhu odsúdeného na povolenie obnovy konania postupoval striktne podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku, procesne bezchybným spôsobom na verejnom zasadnutí vypočul argumenty odsúdeného, obhajcu, ako aj prokurátora a dospel k správne mu záveru, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky na povolenie obnovy konania.

Krajský súd poukazuje na to, že okresný súd vo svojom uznesení v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky relevantné právne skutočnosti a tiež svoje právne úvahy, na základe ktorých dospel k nevyhnutnosti o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania.

Zo spisového materiálu mal krajský súd preukázané, že okresný súd sa podrobným spôsobom vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými skutočnosťami uvádzanými odsúdeným v návrhu na povolenie obnovy konania, a to najmä ku skutočnosti, že podľa odsúdeného nastala skutočnosť súdu skôr neznáma, ktorá odôvodňuje iné rozhodnutie vo veci, pričom touto skutočnosťou je podľa názoru odsúdeného uznesenie Okresného súdu Trnava č.k. 4Nt/96/2014-60 zo dňa 14.10.2015, ktorým bolo odsúdenému zahladené odsúdenie vykonané rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 4T/577/1987 zo dňa 24.09.1987, pričom toto zahladienie odsúdenia má odôvodniť, že odsúdenému bol ukladaný trest odňatia slobody nezákonne, keďže v čase rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/3/2009 zo dňa 13.04.2010 už boli splnené podmienky pre toto zahladienie a preto súd pri ukladaní trestu nemal použiť zásadu „tri krát a dost“ podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona.

V konaní o povolenie obnovy konania súd skúma, či v návrhu na povolenie obnovy konania sú uvedené skutočnosti, alebo dôkazy, ktoré v čase rozhodovania neboli konajúcim

súdom známe a či nové skutočnosti a dôkazy v konaní o povolenie obnovy nemôžu odôvodniť iné rozhodnutie. Skutočnosť týkajúca sa samotného zahľadania odsúdeného, na ktorú nemohol konajúci súd pri ukladaní trestu v konaní prihliadnuť, nakoľko v čase ukladania trestu táto skutočnosť objektívne neexistovala, však neodôvodňuje povolenie obnovy konania, nakoľko táto skutočnosť sa týka zmeny hmotnoprávneho práva, ktorá však nastala až po vyhlásení pôvodného rozhodnutia, preto ani návrh odsúdeného [REDACTED] [REDACTED] nie je dôvodom na povolenie obnovy konania. Toto konanie sa v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku obmedzuje predovšetkým na riešenie otázky, či návrh na povolenie obnovy konania obsahuje skutočnosti, alebo dôkazy, ktoré sú pre súd nové skôr neznáme. Pri obnove konania sa rozhoduje, či nové skutočnosti a dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré vyšli najavo až po právoplatnosti pôvodného rozsudku, môžu odôvodniť iné rozhodnutie než aké bolo urobené v pôvodnom konaní. Povinnosťou súdu v konaní o povolenie obnovy konania je teda skúmať správnosť právoplatného rozsudku súdu v tom rozsahu, či nové skutočnosti, alebo dôkazy sú také závažné, že odôvodňujú zásah do právoplatnosti a nezmeniteľnosti rozsudku vydaného súdom v pôvodnom konaní. Za takéto skutočnosti však nemožno považovať zmeny hmotnoprávnych predpisov.

Ak by súd pripustil ako dôvod na povolenie obnovy konania i dôvod uvedený odsúdeným, t. j. prihliadal by na zmenu hmotnoprávnych predpisov a na výklad odsúdeného na materiálne poňatie spravodlivosti, uvedené by viedlo k tomu, že by odsúdený (ako aj ostatní odsúdení) využívali takýto postup a účelovo by predlžovali trestné konania, s cieľom, aby boli ich predchádzajúce tresty zahladené a súd na ne nemohol pri ukladaní trestu prihliadať a tým odsudzovať páchatel'ov trestných činov podľa ustanovení trestného zákona, ktoré stanovujú podmienky pre použitie vyššej trestnej sadzby, čo by bolo v rozpore s princípmi právneho štátu.

Krajský súd sa vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam stotožňuje s odôvodnením I. stupňového rozhodnutia a konštatuje, že dôvody, ktoré uviedol odsúdený v konaní o obnove konania ako skutočnosti, ktoré by mohli naplniť potrebné dôvody na povolenie obnovy konania nie sú takými skutočnosťami, na základe ktorých by bolo možné rozhodnúť, že sa povolí vo veci obnova konania, preto sťažnostný súd, sťažnosť odsúdeného v zmysle § 193 ods. 1 písmeno c/ Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.»

16. Vzhľadom na stotožnenie sa krajského súdu s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia ústavný súd tiež zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Ústavný súd preto považoval za relevantné citovať aj z odôvodnenia uznesenia okresného súdu, ktorý najmä uviedol:

„... obnova konania je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorého účelom je odstrániť nedostatky v skutkových zisteniach niektorých právoplatných rozhodnutiach v prípadoch, keď príčiny takýchto nedostatkov vyšli najavo až po právoplatnosti pôvodného rozhodnutia.

Za skutočnosti súdu skôr neznáme sa považujú také, ktoré neboli predmetom dokazovania alebo zisťovania pred rozhodnutím, ktoré sa týka návrhu na obnovu konania. Takouto skutočnosťou môže byť je objektívne existujúci jav, ktorý nebol v tej istej veci dôkazom, ale ktorý môže mať vplyv na zistenie skutočného stavu veci. Za dôkazy súdu skôr neznáme sa považujú predovšetkým dôkazy, ktoré neboli vykonané v pôvodnom konaní, alebo v pôvodnom konaní boli vykonané ale s novým obsahom, odlišným od obsahu už vykonaných dôkazov.

Ďalej je vždy potrebné posudzovať spôsobilosť nových skutočností alebo dôkazov, ktoré vyšli najavo neskôr, podľa právneho stavu existujúceho v čase vydania pôvodného rozhodnutia (ex tunc). Na prípadné zmeny hmotnoprávneho práva, ktoré nastali až po vyhlásení pôvodného rozhodnutia, ktoré je predmetom konania o povolení obnovy konania, však nie je možné prihliadať.

Odsúdený vo svojom návrhu na povolenie obnovy konania poukazuje na uznesenie Okresného súdu Trnava, sp. zn. 4Nt/96/2014 zo dňa 14.10.2015, ktorým mu súd podľa § 470 ods.1 Tr. por. s použitím § 92 ods.1 písm. b) Tr. zák. zahladil odsúdenie na základe rozsudku Okresného súdu Trnava pod sp. zn. 4T/577/1987 pre trestný čin podľa § 9 ods. 2 k § 234 ods. 1 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. s účinkom, že sa na neho hľadí ako keby nebol odsúdený.

Ako vyplýva zo skutkovej vety rozsudku Okresného súdu Trnava, sp. zn. 30T/171/2007 zo dňa 11.12.2008, bolo rozhodnutie Okresného súdu Trnava pod sp. zn. 4T/577/1987 zo dňa 24.09.1987, právoplatného dňa 14.10.1987, (teda momentálne

zahladené odsúdenie) znakom opätovného spáchania trestného činu, za ktorý už bol odsúdený (resp. aj potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody) a dôvodom na použitie ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zákona.

Okresný súd Trnava v konaní pod sp. zn. 30T/171/2007 a následne i Krajský súd v Trnave v konaní pod sp. zn. 3To/3/2009 pri ukladaní trestu však nemohol predpokladať (resp. prihliadať), že právoplatne uložený trest bude niekedy v budúcnosti podliehať zahladeniu. Účinky zahladenia odsúdenia však nastávajú do budúcnosti (*ex nunc*) a teda je vylúčené ich v súčasnosti považovať za skutočnosť alebo dôkaz súdu skôr neznámy tak, ako to vyžaduje § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

Samotné zahladenie odsúdenia predstavuje skutočnosť, na ktorú nemohol konajúci súd pri ukladaní trestu v predmetnom konaní prihliadnúť, nakoľko v čase ukladania trestu takáto skutočnosť objektívne neexistovala. V konkrétnom prípade totiž išlo o zmenu hmotnoprávneho práva (resp. naplnenie zákonných podmienok pre takýto postup), ktorá však nastala až po vyhlásení pôvodného rozhodnutia, ktoré je predmetom tohto konania o povolení obnovy konania. Na túto zmenu nie je možné prihliadať, pretože spôsobilosť nových skutočností alebo dôkazov, ktoré vyšli najavo neskôr treba vždy posudzovať podľa právneho stavu existujúceho v čase vydania pôvodného rozhodnutia (*ex tunc*).

Okresný súd v Trnave preto uzatvára, že rozsudok Okresného súdu Trnava, sp. zn. 30T/171/2007 zo dňa 11.12.2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp.zn. 3To/3/2009 zo dňa 13.04.2010 bol v čase jeho vyhlásenia zákonný a dôvodný skutkovými aj právnymi okolnosťami a na neskoršie rozhodnutie Okresného súdu Trnava, sp. zn. 4Nt/96/2014 zo dňa 14.10.2015 o zahladení odsúdenia nie je možné prihliadať ako na novú skutočnosť v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku, a preto návrh odsúdeného na povolenie obnovy konania v predmetnej trestnej veci zamietol. “

17. Vychádzajúc z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu, nadväzujúceho na dôvody uznesenia okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup konajúcich súdov, ktorý by nemal oporu v zákone a mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ozrejmil, prečo považoval rozsudok krajského súdu

v čase jeho vyhlásenia za zákonný a dôvodný a prečo nebolo možné prihliadnuť na neskoršie rozhodnutie okresného súdu o zahladiení odsúdenia ako na novú skutočnosť odôvodňujúcu obnovu trestného konania. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia, keď uviedol, že za skutočnosť súdu skôr neznámu nemožno považovať prípadné zmeny hmotného práva a samotné zahladienie odsúdenia nie je skutočnosťou odôvodňujúcou obnovu konania v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku, keďže táto v čase vyhlásenia pôvodného rozhodnutia objektívne neexistovala. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie nemožno považovať za zjavne neodôvodnené či arbitrárne, keďže krajský súd dostatočným a zrozumiteľným spôsobom vysvetlil, prečo v prípade sťažovateľa nie sú splnené dôvody na povolenie obnovy konania podľa § 393 a nasl. Trestného poriadku.

18. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že krajský súd dostatočne a ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil skutkové zistenia a svoj právny názor, príslušné právne normy Trestného poriadku aplikoval a interpretoval v súlade s ich znením, obsahom i účelom a závery krajského súdu obsiahnuté v napadnutom rozhodnutí je následne potrebné považovať za výraz autonómneho rozhodovania krajského súdu v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania.

19. Ústavný súd poznamenáva, že jeho kompetencie nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd.

20. Ústavný súd tiež zdôrazňuje, že na posúdenie splnenia dôvodnosti návrhu na povolenie obnovy konania podľa § 393 a nasl. Trestného poriadku sú zásadne príslušné všeobecné súdy. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci

krajský súd, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Podľa ústavného súdu však posúdenie dôvodnosti návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania v jeho trestnej veci krajským súdom, osobitne jeho závery, takéto nedostatky nevykazujú.

21. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti prezentoval názor, že už samotné uplynutie doby potrebnej na zahľadanie odsúdenia je okolnosťou, ktorú mal súd zohľadniť pri ukladaní trestu a trest nesprísňovať uplatnením zásady „trikrát a dost“.

Účelom hmotnoprávneho inštitútu zahľadania odsúdenia je umožniť páchatelovi po splnení zákonných podmienok odstrániť nepriaznivé dôsledky jeho odsúdenia pretrvávajúce aj po výkone uloženého trestu. Vzhľadom na dikciu ustanovenia § 92 ods. 1 Trestného zákona („Súd môže zahladiť odsúdenie...“) je zrejmé, že zahľadanie odsúdenia je fakultatívny inštitút, pričom Trestný zákon vyžaduje pre zahľadanie odsúdenia okrem uplynutia stanovenej doby aj splnenie ďalších zákonných podmienok (vedenie riadneho života). Zároveň z ustanovenia § 469 Trestného poriadku vyplýva, že o zahladení odsúdenia môže súd rozhodnúť len na žiadosť, resp. návrh (s výnimkou zahľadania odsúdenia mladistvého). Preto názor sťažovateľa, že súd ukladajúci trest za trestný čin, ktorý viedol k uplatneniu zásady „trikrát a dost“, mal ex offio zohľadniť skutočnosť uplynutia doby potrebnej na zahľadanie odsúdenia, nemá oporu v označených ustanoveniach Trestného zákona a Trestného poriadku. Výklad relevantných ustanovení trestných kódexov predkladaný sťažovateľom by prakticky viedol k neaplikovateľnosti zásady „trikrát a dost“ (teda ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona) trestnými súdmi.

22. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru o ústavnej udržateľnosti a súladnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu s označeným právom sťažovateľa podľa dohovoru, teda že krajský súd neporušil z dôvodov uvádzaných sťažovateľom jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. Vo vzťahu k námietke porušenia čl. 3 dohovoru napadnutým rozhodnutím, ktoré sťažovateľ odôvodňuje uložením „*krutého trestu*“, ústavný súd konštatuje, že v konaní, ktoré sťažovateľ napadol ústavnou sťažnosťou, k ich porušeniu dôjsť nemohlo, keďže krajský súd v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania nerozhodoval o vine ani o treste sťažovateľa. Námietka porušenia zákazu ukladania neľudského a ponižujúceho trestu, ako to vyplýva aj z argumentácie sťažovateľa, vecne a obsahovo smeruje proti výroku rozsudku krajského súdu, ktorého posúdenie z hľadiska ústavnej konformity nie je predmetom konania vymedzeného v záhlaví tohto nálezu. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel pre neexistenciu vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením čl. 3 dohovoru a napadnutým rozhodnutím krajského súdu.

24. Ústavný súd nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia pre úplnosť uvádza, že namietaný nesúlad § 47 ods. 2 Trestného zákona s čl. 3 dohovoru posudzoval v konaní sp. zn. PL. ÚS 6/09 a „*dospel k záveru, že obsah § 47 ods. 2 Trestného zákona nezasahuje do uznávaných a v danom prípade relevantných ústavných princípov vyplývajúcich najmä z čl. 1 ods. 1 a ďalších súvisiacich článkov ústavy do takej miery, aby bolo možné z toho vyvodit', že tresty z neho vyplývajúce sú trestami krutými a neľudskými, a teda že napadnuté ustanovenie nie je v súlade s čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru*“ (nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 6/09 z 2. novembra 2011).

25. Ústavný súd nevyhovel ani tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 4 ústavy pre zjavnú neexistenciu vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným základným právom a napadnutým rozhodnutím. Navyše, v ústavnej sťažnosti absentuje akékoľvek odôvodnenie, ktoré by vecne smerovalo k námietke porušenia základného práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 20 ods. 4 ústavy.

26. Vo vzťahu k tej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorou namieta porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy, ústavný súd uvádza, že tieto ustanovenia sú ako ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom normotvorby a vzhľadom na ich povahu nemôžu byť zásadne aplikované v individuálnych sťažnostiach. Tieto ustanovenia nemožno

považovať za ustanovenia upravujúce základné práva, ktoré by podliehali samostatnej ochrane prostredníctvom inštitútu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

27. Keďže ústavný súd ústavnej sťažnosti ako celku nevyhovел, ďalšími návrhmi sťažovateľa sa už nezaoberal.

28. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júla 2019